

Vijf oplossingen voor de jeugdzorg

Maak werk van (mede) zeggenschap

Tekst: **Mariëlle Cuijpers, Marjolein Hovius**

Om de jeugdzorg fundamenteel te verbeteren presenteert LOC vijf oplossingen. In dit nummer aandacht voor een van de oplossingen: ‘Maak werk van (mede)zeggenschap’. Luister naar de stem van kinderen, jongeren en ouders. Werk samen met de mensen om wie het écht gaat, zowel bij de uitvoering als op beleidsniveau.

De casus

In het gezin van moeder Iris liep het niet zo lekker. Daarom schakelde zij zelf hulpverlening in. Toen iemand van Bureau Jeugdzorg bij haar thuis op bezoek kwam, merkte zij dat ze zich kwetsbaar voelde: “Je bent bang om veroordeeld te worden”, vertelt ze. “Thuis is er al stress. Daar komt dan nog extra spanning bij, omdat er een onbekende professional over de vloer komt. Iemand die niet goed luistert en geen rekening houdt met de emoties die er toch al spelen.”

Wat is het probleem?

Jeugdzorgaanbieders wegen het perspectief van ouders, jongeren en kinderen onvoldoende mee bij de beslissingen die ze over hen nemen. Gezinnen krijgen hierdoor het gevoel dat de hulpverlening hun leven overneemt. En niet samen met hen naar oplossingen zoekt. Daarnaast signaleren gezinnen dat ze weinig invloed hebben. Moeder Iris: “Jeugdzorg heeft allerlei plannen, waarvan

ik denk dat die niet de oplossing gaan zijn. Ik vind dat het kind onvoldoende centraal staat.”

Hoe dan wel?

Om de invloed van kinderen, jongeren en ouders te vergroten zijn een sterke individuele zeggenschap én collectieve medezeggenschap noodzakelijk, stelt LOC. Individuele zeggenschap gaat over de inspraak van gezinnen bij de hulp die ze krijgen (uitvoeringsniveau). Collectieve medezeggenschap gaat over het kunnen meepraten, meedenken en meebeslissen over de plannen van de jeugdzorgorganisatie - bijvoorbeeld via een cliëntenraad of een jongerenraad (beleidsniveau).

1. Betrek gezinnen bij beslissingen (uitvoeringsniveau)

LOC vindt dat hulpverleners veel beter moeten aansluiten bij wat ertoe doet voor kinderen, jongeren en ouders: het uitgangspunt moet zijn dat zij de deskundigen zijn. Gezinnen weten immers zelf vaak heel goed wat er nodig is om

Illustratie: Jenny Lindhout

**Maak werk van
(mede)zeggenschap**

“Hulpverleners moeten veel beter aansluiten bij wat ertoe doet voor kinderen, jongeren en ouders”

verder te kunnen. Laat de mensen om wie het gaat vanaf het begin meepraten over de zorg en ondersteuning.

2. Versterk de positie van cliëntenraden (beleidsniveau)

Sinds de vernieuwde Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen in 2020 zijn ook jeugdzorgorganisaties verplicht een cliëntenraad in te stellen. LOC vindt dat medezeggenschap in het dna van alle jeugdzorgorganisaties moet komen en wil dat organisaties meer vaart maken met het opzetten van cliëntenraden. Raden die ouders en jongeren daadwerkelijk laten meedenken en meebeslissen over het beleid van de organisatie.

3. Werk intensief samen (beleidsniveau)

Cliëntenraad en jeugdzorgorganisatie dragen samen bij aan de kwaliteit van zorg. “Het is belangrijk dat ze samen optrekken en onderling afstemmen”, zegt LOC-adviseur Tiske Boonstra. “Ze bepalen samen het spoorboekje. Dus wat zij willen met de medezeggenschap. Welke thema’s pakken ze aan? Wanneer is hun aanpak effectief? Ze maken samen keuzes waar gezinnen het meeste aan hebben. Samen geven ze de zorg in de organisatie vorm, vanuit verschillende rollen.”

Een goed voorbeeld

De moeders Ine en Nathalie zitten in een cliëntenraad en merken dat hun inbreng effect heeft. “Op het moment dat je praat over beleidsstukken, verbouwingen, vergoedingen vanuit de gemeente en je neemt niet het cliënt-

perspectief mee, dan heb je niet het complete verhaal. Dus is het belangrijk om het perspectief van de cliënt actief en vanaf het begin aan tafel te krijgen. En als je dan vertelt wat je hebt gemist voor je kinderen, dan zie je dat er een lampje gaat branden bij het personeel.”

Gewenst resultaat

Als hulpverleners en jeugdzorgorganisaties beter luisteren naar wat kinderen, jongeren en ouders belangrijk vinden en daarnaar handelen, ontstaat er waardevolle jeugdzorg. Dat is zorg die bijdraagt aan een gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren. En die aansluit bij wat voor hun ouders belangrijk is.

Aan de slag!

Wil je als bestuurder of jeugdzorgorganisatie meer werk maken van het versterken van de zeggenschap van kinderen, jongeren en ouders? Neem contact op met de Vraagbaak of kijk op www.clientenraad.nl/jeugdzorg

Dit is het tweede deel in een serie over ‘Vijf fundamentele oplossingen voor de jeugdzorg’, zoals LOC die bepleit. Zie: www.loc.nl/5oplossingen (Deel 1 verscheen in het zomernummer van Z&Z). Zie ook het artikel op pagina 38-39 en 40-41.

Mariëlle Cuijpers is als belangenbehartiger verbonden aan LOC. Marjolein Hovius als communicatieadviseur.